

Napoje energetyczne – aspekty prawne

1. Napoje energetyczne – aspekty prawne

Napoje energetyczne są popularnymi produktami spożywczymi, które zawierają składniki stymulujące, takie jak kofeina, tauryna, witaminy z grupy B, a także czasem dodatki jak guarana czy żeń-szeń. Chociaż mogą dostarczać krótkotrwałego pobudzenia i poprawić koncentrację, to ich spożywanie może wiązać się z pewnymi ryzykami zdrowotnymi. W napojach energetycznych zazwyczaj znajdziemy także duże ilości cukru, który ma poprawiać ich smak, dodawać energii i potęgować działanie kofeiny. Wpływa on jednocześnie na kaloryczność napoju, który może mieć nawet 57 kcal na 100 ml.

Napoje energetyczne często zawierają wysokie ilości kofeiny, co może prowadzić do nadmiernego spożycia tej substancji. Nadmiar kofeiny może wywołać objawy, takie jak bezsenność, nerwowość, bóle głowy, przyspieszone bicie serca i inne problemy zdrowotne. Wiele napojów energetycznych jest również bogatych w cukry. Regularne spożywanie dużych ilości cukru może prowadzić do otyłości, cukrzycy typu 2, próchnicy i innych problemów zdrowotnych.

Pierwszy napój energetyczny **pojawił się w USA w 1949 roku** i był sprzedawany jako Dr. Enuf. W Europie zostały one wprowadzone po raz pierwszy w 1987 r.; następnie rynek rozszerzył się na cały świat, stając się bardzo popularny po uruchomieniu Red Bulla w 1997 roku.

2. Napoje energetyczne – regulacja obowiązująca od 1 stycznia 2024 r.

Od 1 stycznia 2024 r. zakazana jest sprzedaż napojów energetycznych dzieciom i młodzieży do 18. roku życia. Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw, opublikowana 28 sierpnia 2023 r. wprowadziła zakaz sprzedaży napojów z dodatkiem tauryny i kofeiny tj. energetyków lub napojów energetycznych osobom poniżej 18. roku życia, a także na terenie szkół i innych placówek oświatowych i w automatach. Według definicji ustawowej jest to napój będący środkiem spożywczym, ujęty w Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług, w którego „składzie znajduje się kofeina w proporcji przewyższającej 150 mg/l lub tauryna, z wyłączeniem substancji występujących w nich naturalnie”. W przypadku wątpliwości co do pełnoletności kupującego sprzedawca może żądać okazania dokumentu potwierdzającego wiek kupującego. Ustawa nakłada na producentów lub importerów napoju z dodatkiem kofeiny lub tauryny obowiązek oznaczenia opakowania jednostkowego wyrobu widoczną, czytelną oraz umieszczoną w sposób nieusuwalny i trwałą informacją o treści „Napój energetyzujący” lub „Napój energetyczny”.

3. Sankcje

W ustawie zaproponowano przepisy karne, które określają, że podmiot sprzedający napoje z dodatkiem kofeiny lub tauryny osobom poniżej 18. roku życia, na terenie szkół, jednostek systemu oświaty oraz w automatach będzie podlegał karze grzywny do 2000 zł.

Tej samej karze będzie podlegał kierownik zakładu handlowego lub gastronomicznego, który nie dopełnia obowiązku nadzoru i przez to dopuszcza do popełnienia w tym zakładzie tego wykroczenia. W tym przypadku sąd będzie mógł orzec przepadek napojów z dodatkiem kofeiny lub tauryny, chociażby nie stanowiły one własności sprawcy. Ponadto podmiot produkujący

lub importujący napoje z dodatkiem kofeiny lub tauryny, w opakowaniach jednostkowych niespełniających wymogów określonych w nowelizacji będzie podlegał grzywnie do 200 000 zł albo karze ograniczenia wolności, albo obu tym karom łącznie. Jeżeli ten czyn zostanie popełniony w zakresie działalności przedsiębiorcy, za sprawcę czynu zabronionego będzie uznawana także osoba odpowiedzialna za produkcję lub import napojów z dodatkiem kofeiny lub tauryny.

Reklama energetyków dalej legalna. Na etapie prac sejmowych ówczesny minister sportu i turystyki Kamil Bortniczuk wniósł do projektu autopoprawki polegające na wycofaniu się z zakazu reklamy napojów energetycznych. Pierwotnie miał on obowiązywać w telewizji, kinie, teatrze i radiu w godzinach 6 – 20. Reklamy tych produktów musiałyby zniknąć z prasy młodzieżowej i dziecięcej, okładek dzienników i czasopism oraz słupów i tablic ogłoszeniowych. Teraz nie będzie to zabronione. Wycofanie z zakazu reklamy energetyków wiąże się z prawem UE, która zwracała uwagę w procesie notyfikacji tych przepisów na swobodę działalności gospodarczej.

W związku z powyższym zaleca się ostrożność w spożywaniu napojów energetycznych, zwłaszcza w dużych ilościach. Osoby z istniejącymi problemami zdrowotnymi lub przyjmujące leki powinny skonsultować się z lekarzem przed rozpoczęciem regularnego spożywania tych napojów. Bezpieczne i umiarkowane spożycie jest kluczowe, a najlepiej jest wybierać zdrowe alternatywy, takie jak woda czy napoje niskokaloryczne.

Artykuł udostępniony przez Fundację Togatus Pro Bono, ul. Warmińska 7/ 11 10-544 Olsztyn

Linki do artykułu:

<https://fundacja.togatus.pl/napoje-energetyczne-aspekty-prawne/>

<https://www.facebook.com/fundacja.togatus>